Nr. 38. Sibiiu, Sâmbătă, 10/22 Aprile 1893. Anul XLI

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl, 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **stréinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 45
Corespondenţele sunt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refusă — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de dóuĕ ori 12 cr., — de trei or 15 cr., rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sinodul archidiecesan.

Raport special.

Şedinţa III., ţinută la 6/18 Aprile, 1893.

Şedinţa se deschide la 10 óre a. m.

Se cetesce protocolul şedinţei a II a, dela 5/17 Aprilie a. c. şi

— Se autentică.

Se presentéză ceririle de concediu ale deputaţilor:

a) Ioan Şandru, pe întrégă durata sesiunei;

b) Sava Borha, pe întrégă durata sesiunei;

c) Traian Meţian, pe 5 ḑile.

— Concediile cerute se acórdă.

Se presentéză următórele esibite:

a) Raportul consistorial din 5 Aprilie a c. Nr. 2300, prin care se promovéză raportul general al comisiunei administrative a fundaţiunei „Şaguna“, dimpreună cu bugetul pe anul 1894;

b) raportul consistorial din 5 Aprilie a. c. Nr. 2301, prin care se promovéză raportul comisiunei administrative a fundaţiunei „Şaguna“, despre constituirea sa;

c) raportul consistorial din 5 Aprilie a. c Nr. 2302, prin care se promovéză raportul general al comisiunei administrative a tipografiei archidieoesane, cu bugetul pe a. 1894.

— Se dau comisiunei organisătóre.

Se presentéză: *a*) raportul consistoriului archidiecesan din 5 Aprilie a. c. Nr. 2330, în obiectul colectei în favorul scólelor populare din archidiecesa gr. or. română a Transilvaniei;

b) raportul consistoriului archidiecesan ddto 5 Aprilie Nr. 2332 Scol. prin care se substerne spre admitere ca manual în scólele nóstre populare a cărţii „Micul prietin al copiilor“, de Silvestru Moldovan

— Se dau comisiunei scolare.

Se presentéză:

a) Raportul consistorial din 5 Aprilie a. c. Nr. 2346, prin care se promovéză raportul tipografiei archidiecesane pe anii 1890, 1891 şi 1892.

— Se dă comisiunei financiare.

Se presentéză:

a) Protestul membrilor comunităţii bisericesci gr. or. din Vinerea, ppresb. Orĕştiei, contra sistemisărei unui nou salariu de învĕţătoriu, făcute fără scirea sinodului parochial.

— Se dă comisiunei petiţionare.

Deputatul Iosif Puşcariu, face următórea propunere:

Se însărcinéză Ven. Consistoriu, ca în decursul anului sinodal curent sĕ se îngrigéscă a se clădí sau adapta o sală corespunḑĕtóre pentru ţinerea şedinţelor, a se instrua cu mobiliarul de lipsă şi pentru scopul acesta a se provedé în bugetul anului curent o sumă corespunḑĕtóre.

— Se dă comisiunei financiare.

Deputatul Zevedeiu Murĕşan, face următórea propunere:

Considerând, că conform normativului nostru scolar, scólele nóstre poporale sunt clasificate în scóle poporale elementare şi capitale, cum s'a şi publicat în anii trecuţi în şematismul bisericesc;

considerând, că clasificarea de scóle capitale aḑi nu mai are nici un înţeles, ceea-ce s'a observat şi la publicarea şematismului bisericesc pro anul 1893, dându-se acestor scoli nume de scoli poporale superióre, ceea-ce nici decât nu corespunde legii;

considerând mai departe, că clasificarea scólelor nóstre trebue sĕ corĕspundă întru tóte clasificărei din legea scolară de stat cu scóle poporale elementare şi scóle poporale superióre;

considerând, că aḑi în archidiecesa nóstră nici o scólă poporală nu corespunde scólei poporale superióre, ci tóte sunt elementare;

considerând în fine, că deşi în proiectul de lege din dieta ţĕrei, privitor la regularea salarielor învĕţătoresci se vorbesce numai de scoli poporale elementare, însĕ nu se póte presupune, că acela sĕ nu aibă urmări tot aşa, dacă nu mai mari şi faţă cu scólele poporale superióre, în ce privesce salariul minimal învĕţătoresc, propun: partea normativului nostru scolar, ce privesce clasificarea scólelor poporale, întru cât nu corespunde legei scolare de stat e fără valóre şi fiind până aḑi în archidiecesa nóstră tóte scólele poporale numai elementare, ca atari au sĕ se privéscă.

— Se dă comisiunei scolare.

La ordinea ḑilei raportul comisiunei organisătóre.

Raportorul acesteia deputatul Ioan de Preda referéză asupra raportului general al consistoriului archidiecesan din 22 Martie a. c. Nr. 2123 Plen., despre activitatea aceluia în şedinţele plenare în anul 1892, care raport fiind tipărit şi împărţit între membrii sinodului, la propunerea comisiunei

— Se privesce de cetit, se primesce ca basă la desbaterea specială şi se aclude la protocol sub lit. *C*).

In referada specială din raport, la propunerea comisiunei

— Sinodul ia spre sciinţă partea cuprinsă în punctul I din raport, anume numĕrul pieselor întrate. resolvarea şi împărţirea lor după resorturi şi referenţi şi despre numĕrul şedinţelor plenare, bisericesci, scolare şi epitropesci.

La pct. II din raport, despre alegerile de deputaţi în cercurile devenite vacante, la propunerea comisiunei

— Se ia spre sciinţă întregirea cercurilor obvenite vacante prin repausarea respectivilor deputaţi.

Punctul III din raport, privitoriu la schimbările mai însemnate în gremiul consistorial prin mórtea asesor. consist. din senatul scolar Dr. Absolon Todea, la propunerea comisiunei

— Se ia spre sciinţă, ér locul devenit vacant prin mórtea ases din senatul scol. Dr. Absolon Todea, se va întregí sub durata acestei sesiuni prin alegerea altui asesor.

Punctul IV, privitoriu la întregirea protopresbiteratului Sighişórei, referitoriu la instituirea alegerei, denumirei şi chirotosirei administratorului D. Moldovan întru ppresbiter şi punerea la cale a întregirei celorlalte protopresbiterate vacante, la propunerea comisiunei

— Punctul prim referitor la denumirea presbiterului D. Moldovan de protopresbiter, se ia spre sciinţă; ér cu privire la protopresbiteratele remase încă vacante, se îndrumă consistoriul archidiecesan ca încă în decursul acestui an se facă cele de lipsă pentru provederea lor cu ppresbiteri.

Punctul V al raportului, privitoriu la întrunirea normală a corporaţiunilor nóstre bisericesci cu escepţiunea celor din protopresbiteratele Avrigului, Cetăţii de Pétră, Geógiului II şi Turdei, la propunerea comisiuuei

— Sinodul cu părere de reu ia act despre aceea, că în ppresb. Avrigului, Cetăţii de pétră, Geógiului II şi Turdei, nu s'au ţinut în anul 1892 sinódele ppopesci, îndrumă consistoriul archidiecesan, ca sĕ ia mĕsurile cele mai energice în scopul, ca în viitor sĕ se satisfacă prescriptelor statutului organic în acésta privinţă.

Punctul VI al raportului, referitoriu la starea, în care se află cestiunea ajutorului de stat al bisericei nóstre în decursul anului 1892, fiind conclusul esecutat, dar neespedat, la propunerea comisiunei

— Se ia spre sciinţă şi se îndrumă consistoriul, ca fără amânare se satisfacă conclusului sinodal dela 14/26 Aprilie 1892, Nr. 32 espedând representaţiunea făcută.

Punctul VII referitoriu la ajutórele date din fondul bisericilor; punctul VIII, referitoriu la împărtăşirea scólelor, învĕţătorilor şi catecheţilor din bugetul fondului scolariu eparchial; punctul IX. referitoriu la împărţirea ajutórelor din fondul „Rudolfin“; punctul X. referitoriu la punerea în lucrare a fondului de pensiuni; p. XI. referitoriu la ajutórele date din fundaţiunea „Andronic“, precum şi alinea de încheiere, în care se arată, că s'au îndeplinit conclusele cu cari consisto-

---

FOIŢA.

S'au dus în ţară!

— Novelă originală de **Ilarie Chendi.** —

Prietinului *C. C. S.*

(Urmare).

Nóptea părăsise pământul, de pe vêrfuri de déluri se lăsau nori de neguri peste sat, ceriul însuşi era acoperit de nori cenuşii — cam aşa, precum adevĕrul câte-odată e învĕlit şi el în nori de minciuni.

Bordeiul era singur, gol şi curăţit ca'n tóte ḑilele. Din colivia atârnată de-asupra uşii cânta stigleţul, prietinul lui Neţu, cânta versuri triste, căci îşi vedea soţii din copilărie, afară pe scăeţii de lângă gard şi plângea de ciudă şi pismă. Tinca era prin sat, pe la muierile cele mai fruntaşe după lucru, după lână şi fuior de tors — ér Neţu se dusese, când se crepa de ḑiuliţă la pescuit.

Era abătut şi îngândurat Neţu, astăḑi ca nici odată şi în mintea lui trebue că rumega jalnici gânduri, căci păşia cu capul plecat prin uliciórele povêrnite ale satului, până ce ajunse la lac. El murmura mai de multe ori cuvintele mamei sale: Lasă sĕ beie alţii, ér tu trăesce, căci ai de lucru!

„Am de lucru?“ borborosì el mai departe. „Mamă, am de lucru? Da, me voiu munci, numai sĕ te vĕd mulţămită, — dar pĕcatul al cui sĕ fie — nu sciu, nu vreau sĕ sciu, sórtea pórtă vina!“

„Bună diminéţa Neţule, ce-i cu tine de stai aşa de îngândurat la marginea lacului, te sgâesti la apă, borborosesci mereu ca strigoii, şi nu-ţi veḑi de lucru?“

Era un pescar mustăcios, în vêrstă înaintată, care sosi şi el la muncă. Era chiar Dinu lui Bobiţ, care se hrănia cu aceeaşi pâne ca Neţu.

„Apoi veḑi bade Dinule, aşa-i de tulbure astăḑi apa, de mĕ tem, că în zadar voiu arunca unghiţa, în zadar mi-oi cufunda mréja, că tot gólă o voi scóte.“

„Fă ce vei face — vĕd că şi tu ai tóne ca toţi tinerii,“ ḑise Dinu şi păşind într'o luntre nou cârpită se depărtà dela mal, lăsând pe Neţu singur. Acesta îi urmà peste puţin, el coti însĕ în o cărare a trestiişului celui des. Deodată scapă lopata din mânile ce-i tremurau ca varga· Sângele îi clocotea, têmplele i se băteau — îi venia sĕ se arunce în apa cea murdară şi rece, ca sĕ se linistéscă.

Cum? Sĕ-l rĕsbun eu pe tată-meu? Dar omul acesta-i blând şi slab peste fire, el nu l'a putut omorî. Óre bine a vĕḑut mama, când s'au luptat în luntre, când l'a sugrumat Dinu pe tata şi l'a aruncat în lac? Óre drept sĕ fie? Va fi, va fi, căci mama ḑice, că Dinu a iubit-o şi decând s'a măritat, Dinu mereu umbla în urmele părintelui meu spre a-şi resbuna! Va fi, căci ce nu face dragostea, şi apoi póte va mai fi fost şi altceva la mijloc, gâlcevi omenesci — mai scii!?

Nu o sĕvêrşesc, nu! Pentru-ce sĕ fiu tocmai eu rĕsbunătoriul, sórtea a voit sĕ fie omorît, deci tot sórtea-şi va resbuna! Dar — eu sunt unélta sorţii şi apoi vocea unui părinte din dóga morţii trebue sĕ fie sfântă înaintea fiului, căci dacă nu, urméză blĕstăm, blĕstăm! . . . . . .

Cam aceste gânduri îl frămêntau pe bietul Neţu şi sudori ca bobu îi curgeau şiróie pe faţa lui înroşită, ca de friguri. Sêrmanul, de când i-a povestit mamă-sa întêmplarea adevĕrată cu mórtea tată-seu, nu mai avea liniste nici trupéscă, nici sufletéscă; nóptea începea a-i fi frică, de câte ori striga boul de baltă el tremura, de câte ori auḑia huhurezul şoptind sinistru se cutremura, ba odată i s'a părut, că a vĕḑut pe tată-seu ridicându-se învĕlit într'o sarică de negură dintr'o gârlă a lacului. De câte ori auḑia zuruitul vêntului şi foşnetul trestiişului îşi mâna luntrea la prundul uscat, căci îi era témă de duhuri rele. In zarea sării, când mai eşiau îndrăsneţele raţe din desimea stufului, sau se ivia câte un cap de hodă pe suprafaţa apei — el le ţinea de capete omenesci — starea lui sufletéscă era ca strămutată.

(Va urma.)

riul archidiec. a fost însărcinat, ér despre obiectele speciale de mai mare însemnătate se aștern rapórte speciale

— Se iau spre sciință.

La ordinea ḑilei urméză raportul comisiunei bisericesci, care se continuă sub presidiul vicariul archim. Dr. Ilarion Pușcariu.

Raportorul acesteia, deputatul Daniil David referéză asupra raportului general al consistoriului archid. ca senat bisericesc din 23 Martiu, a. c. Nr. 2121 B., care fiind împărțit între membrii sinodali, la propunerea comisiunei

— Se privesce de cetit și se ia ca basă pentru desbaterea specială, avênd a se aclude la protocol.

In referada specială, punctul I. privitor la ședințele ținute de senatul bisericesc și la esebitele întrate în decursul anului 1892, la propunerea comisiunei

— Se ia spre sciință.

Punctul II despre conscripția oficială a clerului, nefiind datele din conspect în consonanță cu cele din raport

— Se ia cu regret spre sciință, însărcinându-se consistoriul archidiecesan de nou a se conforma în astă privință conclusului sinodal Nr. 36 din 1892, totodată sĕ iee în viitoriu sub Nr. deosebit în raportul seu starea numĕrului poporațiunei archid: sĕ se specialiseze preoții emeritați, resignați, destituiți și suspendați.

Punctul III din raport, privitor la comunele bisericesci, parochiile matre și filii, avênd comisiunea cunoscință din esperința proprie, că espunerile din raportul consistorial nu corespunde stării faptice, propune:

Se însărcinéză consistoriul archid. ca în viitoriu se înscrie în conspect tóte parochiile vacante și se stărue cu tótă puterea ca cât mai grabnic sĕ se întregéscă tóte parochiile vacante.

In necs cu propunerea comisiunei deputatul Petru Nemeș face următórea propunere:

Se îndrumă consistoriul archidiecesan se facă pe basa datelor statistice și actelor oficióse un registru:

a) despre tóte protopresbiteratele întregite și vacante, și despre numele fungenților ppopi și administratori;

b) despre tóte parochiile și filiile aparținĕtóre, întregite și vacante și despre numele fungenților parochi, administratori, capelani și diaconi

Primindu-se propunerile acestea se enunciă următoriul conclus:

— Raportul se ia la cunoscință și se însărcinéză consistoriul archid. ca în viitoriu se înscrie în conspect tóte parochiile vacante și se stărue cu tótă puterea întru cât mai grabnica întregire a parochiilor vacante, totodată se facă un registru general despre tóte ppresbiteratele — întregite și vacante— și despre numele fungenților ppopi și și adm. precum și despre tóte parochiile aparținĕtóre — întregite și vacante — și despre numele fungenților parochi, administratori, capelani și diaconi.

Punctul IV despre secțiunea teologică a seminariului „Andreian“; punctul V despre esamenele de cualificațiune preoțesci; punctul VI despre trecerile religionare; punctul VII despre convieţuirile ilegale; punctul VIII despre procesele disciplinare; punctul IX despre procesele matrimoniale; punctul X despre starea culturală a poporului din archidiecesă, la propunerea comisiunei

— Se iau spre sciință, ér în ce privesce clasificațiunea candidaților de preoție pe viitoriu sĕ se folosésca numai calculii presenți în „Regulamentul pentru parochii“, din 1891 §. 15 alinea *a*); ér ce privesce pentru trecut, calculul de „fórte bine“, este de a se considera identic calcului „distins“ de acum.

La ordinea ḑilei raportul comisiunei scolare.

Raportorul acestuia, deputatul Dr. Petru Șpan referéză asupra raportului general al consistoriului archid., ca senat scolariu, din 18 Martiu a. c. Nr. 1963 scol., care raport fiind tipărit și împărțit între membrii sinodului la propunerea consistoriului

— Se primesce de cetit și se ia ca basă la desbaterea specială, acludându-se la protocol.

La desbaterea specială a acestui raport privitóre la activitatea consistoriului ca senat scolar în a. 1892; partea privitóre la scólele medii din Brașov și Brad, apoi partea privitóre la secțiunea pedagogică din seminariul archidiecesan, la propunerea comisiunei

— Se ia spre sciință cu observarea, că întru cât privesce secțiunea pedagogică a seminariului archid. musicei instrumentale se i se dea atențiunea cuvenită în aceea mĕsură, încât după posibilitate elevii pedagogi sĕ fie în stare a înființa și conduce corurile vocale bisericesci de prin comunele nóstre.

Punctul II nr. 3 al. a. privitor la scólele poporale și frecuentarea lor și absențiile scolare, la propunerea comisiunei

— Se ia spre sciință cu aceea, că față cu absențiile ce se arată a fi destul de numĕróse, sĕ se purcédă cu tótă vigórea, întrebuințându-se tóte mijlócele pentru îndreptarea acestui defect.

Punctul II nr. 3 al. b, privitoriu la adiustarea scólelor poporale, comisiunea propune:

Sĕ se ia spre sciință cu aceea, că față cu stagnarea progresului în privința grădinilor de pomărit se susține conclusul sinodal Nr. 52 din anul 1889, însărcinându-se consistoriul a arăta causele, pentru cari unele grădini nu se cultivă de loc, ér altele se cultivă în mod suficient.

Deputatul Ioan cav. de Pușcariu face următórea propunere:

Sinodul îndrumă pe consistor ca se esmită o anchetă de esperți, cari se cerceteze instituțiunea profesurei de economiă preste tot și în special de pomărit și se constateze, dacă causele stagnațiunei se referesc la defectele organismului sau a persónei profesorului actual, sau la ambele? Și amĕsurat resultatului anchetei sĕ ia mĕsurile necesare pentru sanare; ér despre cele dispuse sĕ facă raport la procsima sesiune sinodală.

Primindu-se ambe propunerile

— Sinodul ia spre sciință adiustarea scólelor poporale cu aceea, că față cu stagnarea progresului în privința grădinilor de pomărit se susține conclusul sinodal Nr. 52 din anul 1889 însărcinându-se consistoriul a arăta causele, pentru cari unele grădini nu se cultivă de loc, ér altele se cultivă în mod nesuficient, totodată se îndrumă consistoriul ca se esmită o anchetă de esperți, cari se cerceteze instituțiunea profesurei de economiă preste tot și în special de pomărit, și sĕ constateze, dacă causele stagnațiunei se referesc la defectele organismului sau a persónei profesorului actual dela seminariul „Andreian“ sau la ambele și amĕsurat resultatului anchetei se ia mĕsurile necesare pentru sanare; ér despre cele dispuse sĕ facă raport la procsima sesiune sinodală.

Punctul II nr. 3 al. c. despre averea scólelor al. d. despre salarele învĕțătoresci, e. despre numerul scólelor f. despre învĕțători; punctul III despre catechisațiune; punctul IV despre esamene; punctul V despre visitatiunea scólelor; punctul VI. despre ajutórele din fondul scolar; punctul VII. despre stipendii; punctul VIII. despre conferențele învețătoresci și punctul IX despre alte obiecte scolare, la propunerea comisiunei

— Se iau spre sciință.

Anunțându-se procsima ședință pe mâne la órele 10 și punêndu-se la ordinea ḑilei rapórtele comisiunilor, ședința se încheie la 1 óră p. m.

Cuvêntarea

Preasânției Sale Domnului episcop Ioan Meţianu la deschiderea sesiunei sinodului ordinar al diecesei Aradului la 4/16 Aprile, 1893,

Christos a înviat Domnilor deputați!

Când prea bunul Dumneḑeu, întru adênca sa înțelepciune, a creat pre om de cea mai alésă, dintre tóte ființele pămêntului, spre un scop mărețiu și înalt, pre lângă multe alte mari daruri, cu cari l'a binecuvêntat a mai sădit în inima lui și indispensabilul simț religios, ca cel mai puternic mijloc la ajungerea scopului.

Prin sădirea simțului religios în inima omului, a voit înțelepciunea divină a destepta în el dorința și nisuința, tot spre mai mare desvoltare a facultăților sale sufletesci, a voit înțelepciunea divină a-l stimula tot la mai mare perfecțiune, și astfeliu a-l apropia tot mai mult de Dumneḑeu creatoriul seu, și prin acésta de bine și fericire, scopul suprem al omului.

Avênd simțul religios o asemenea misiune măréță și convingêndu-se ómenii, că în ce mĕsură se va desvolta și cultiva acela, în aceeași mĕsură va și contribui, la apropierea lor, de mărețiul scop destinat de Dumneḑeu încă din cele mai vechi timpuri, dar mai ales dela ivirea creștinismului, au început a cultiva tot mai mult acel simț, întrunindu-se spre acel scop, — în societăți religióse după limbă și credință, ridicând biserici și înființând scoli confesionale, precum și alte instituțiuni filantropice, apoi punênd tóte acestea sub îngrigirea celor mai distinși representanți ai lor.

Urmând și fericiții nostri părinți ómenilor înțelepți, încă dela începutul crestinătății, s'au întrunit și ei în societate religióșă, întemeiând astfel biserica nóstră ortodocsă națională, atât pentru desvoltarea și cultivarea simțului religios, cât și pentru a ne lăsa și nóue urmașilor lor, un centru de cultură religióșă-morală, și un scut puternic contra tuturor vicisitudinilor timpurilor, în tóte împregiurările; un scut, care sĕ ne asecure esistința pre seclii înainte.

Dacă biserica strebună, în tóte timpurile și împregiurările, a fost și este scutul și adăpostul némului nostru; sĕ nu uităm Domnilor deputați, că la acésta a contribuit mai mult simțul religios, de care a fost însufleţit clerul și poporul nostru. De unde urméză, că dacă voim ca biserica strĕbună sĕ fie și în viitoriu asemenea scut puternic al nostru și al urmașilor nostri, precum fu și al strĕbunilor nostri — și cine n'ar dorí acésta în furtunósele valuri ale acestei vieți? — atunci datorință mare avem a cultiva și noi, în mĕsură tot mai mare, simțul religios, căci în ce mĕsură vom face acésta, în aceeași mĕsură ne vom asecura și viitoriul nostru; și din contră, în ce mĕsură vom negliga cultivarea simțului religios, în aceeași ni se va periclita și esistența nóstră.

Din acestea veți binevoi a vedé, Domnilor deputați, că avem nu numai neapărata trebuință, dar și o imperiósă datorință a face acésta, mai ales în timpul de acum, când sórtea bisericei nóstre din ḑi în ḑi devine tot mai îngrijitóre, când pre lângă indiferentismul religios, ce se observă mai în tóte părțile, în timpul mai nou vedem chiar pre înaltul guvern al patriei pășind înaintea țĕrii cu un feliu de program politic-bisericesc, ce are în vedere — între altele — și introducerea căsătoriei civile obligătóre, care dacă s'ar realisa, ar străforma secularele instituțiuni ale patriei și ale bisericei, și ar slăbi credința în sânțenia unei taine, și prin acésta și bunele moravuri.

Cine va considera domnilor deputați, că căsătoria este una dintre tainele legii cei nóuĕ, cari sunt basele bisericii nóstre, ușor va înțelege cât de mult s'ar sguduí simțul religios al credincioșilor nostri, când s'ar realisa programa politico-bisericéscă a înaltului guvern.

De aceea avem o mare și imperiósă datorință, Domnilor deputați, nu numai a apĕra drepturile bisericei nóstre între marginile legii, în tot locul și timpul; dar și pe terenul bisericesc a ne folosí de cele mai eficace mijlóce de apĕrare; între cari unul și cel mai probat este și remâne desvoltarea simțului religios la clerul și poporul nostru, în mĕsură tot mai mare, ca sĕ pótă înfrunta cu succes, tóte cercările obvenitóre.

Simțul religios se desvóltă mai cu succes, D-lor deputați, prin cultivarea celor trei mari vêrtuți evangelice: credința, dragostea și speranța creștinéscă.

Deci se ținem și noi sus și tare la aceste trei vêrtuți cardinale ale bisericei nóstre, cultivându-le tot mai mult, și făcênd și pe ceilalți ai nostri se le cultive. Sĕ spunem D-lor deputați la tóte ocasiunile binevenite, preoților și poporului nostru, că dacă voim a ecsista, și a înainta, dacă voim un viitoriu mai bun și mai ferice, atunci sĕ nu uităm, că basa acestei esistințe și a acelui viitoriu al nostru, este biserica strĕbună cu cele trei virtuți cardinale; sĕ nu uităm, că slăbind acelea în sufletul nostru, slăbesc basele esistinței și ale viitoriului nostru, și de aceea sĕ stăruim cu toții a le cultiva din tóte puterile, în tóte clasele societății nóstre.

Credința creștină sĕ ne fie și nóuĕ ca și părinților nostri, Dlor deputați, aceea anghiră tare, pe carea sĕ se întemeieze desvoltarea și viitoriul nostru, ea sĕ ne fie stéua conducĕtóre în mersul nostru spre perfecțiunea crestinéscă, și prin acésta spre bine și fericire, ea sĕ ne indice și imprime în mod sigur scopul vieții și mijlócele pentru ajungerea lui; ea sĕ ne întăréscă în lupta nóstră neîntreruptă pentru viéță și înaintare; și tot ea sĕ desvólte în sufletul nostru și simțul cel sublim al dragostei evangelice, a acelei dragoste, care susține între ómeni raportul crestinesc de frați și fii ai unuia și aceluiași tată ceresc, a acelei dragoste, prin care prosperéză tóte lucrurile mari, bune și folositóre și așa și sânta nóstră biserică, și prin ea și clerul și poporul nostru; acea dragoste, despre care ḑice apostolul gintilor „de-aș grăí în limbi îngeresci, de-aș avea prorocie, de aș sci tóte tainele, de-aș avea tótă sciința și tótă credința, încât sĕ mut și munții, de a și împărți tótă avuția mea și chiar de aș da trupul meu sĕ-l ardă, ér dragoste nu am, nimica nu sunt.“

Alăturea cu dragostea crestinéscă se mai nasce din credință și cea de a treia mare vêrtute, ce o numim speranța crestină, care ne inspiră încrederea și convingerea învingerii în lupta nóstră de tóte ḑilele cu necazurile și greutățile vieții.

Când noi și trimițătorii nostri, Dlor deputați, ne vom inspira în mĕsură recerută de aceste trei virtuți cardinale ale crestinismului, atunci vom înainta cu pași siguri spre scopul ce urmărim pentru că prin ele se desvóltă în mĕsură tot mai mare simțul religios, cel mai sigur conducĕtor al ómenilor la împlinirea voinței lui Dumneḑeu și la dobândirea darului și ajutoriului ceresc, atât de necesar la ajungerea justelor lor dorințe.

De aceea sĕ stăruim cu toții, Dlor deputați, la cultivarea tot mai mult a atinselor trei vêrtuți cardinale. Spre scopul acesta sĕ nu ne mulțămim numai cu lucrările nóstre din acest sinod, ci sĕ facem ca lucrările nóstre de aici se strĕbată în tóte părțile eparchiei și sĕ aducă roduri îmbelșugate ca și sĕmênța aruncată în pămênt bine roditoriu; deci sĕ lucrăm și sĕ stăruim, pentru cultivarea tot mai mult a amintitelor trei vêrtuți, la toți ceialalți frați și fii ai nostri de pre-

tutindenea, premergênd noi înșine cu esemple bune.

Sĕ ne facem, Dlor deputați, cu toții adevĕrați pĕrinți ai bisericii și adevĕrați apostoli ai clerului și poporului, învĕțând, luminând și întărind cu cuvêntul și esemplul, pre toți ai nostrii în credință, dragoste și speranță creștinéscă, combătênd tot ceea ce ar fi contra acestora; ér mai ales neînțelegerea și ura, ori unde s'ar observa acelea, ca pre nesce rele, cari subminéză desvoltarea și împedecă ajungerea scopului nostru.

Făcênd cu toții așa, Dlor deputați, vom ajunge a vedé din ḑi în ḑi în mĕsură tot mai mare îmbucurătoriul resultat al lucrărilor nóstre, și vom avé mângăerea de a fi satisfăcut așteptării trimițătorilor nostri; deci mai rugând și aici pre bunul Dumneḑeu sĕ ne ajute și El la aceste nisuințe ale nóstre, binecuvêntând lucrările nóstre, dechiar sesiunea ordinară a sinodului nostru eparchial pe anul 1893 de deschisă.

Noutăți.

Proteste. Precum suntem informați și sinódele dieceselor dela Arad și Caransebeș au protestat contra politicei bisericesci a guvernului.

* * *

Demonstrațiuni în Bucuresci. Luni în 3/15 Aprile s'au întêmplat în Bucuresci scene, care numai în capitalele imperiilor mari s'au mai putut vedé. E vorba de o monstră demonstrațiune degenerată în bătăi și care a fost îndreptată mai vêrtos contra ministrului Carp din causa proiectului de lege a „macsimului". Demonstranții s'au concentrat în délul metropoliei în numĕr de mai multe mii și pe piéța Bibescu-Vodă. Asupra trăsurei ministrului Carp, care mergea la cameră s'au aruncat cu pietrii, óuĕ și țiglă. Poliția și gendarmii călări cu tótă opintéla n'au putut sĕ pună capĕt acestor scene. Calul brigadieriului Simon Rosen a picat mort lovit de o pétră ascuțită, care i-a crepat capul și i-a țisnit creerii. Cu cadavrul calului și cu alte obiecte demonstranții au baricadat podul Brancovén, în cât gendarmii călări nu puteau sĕ străbată de loc. Rosen încă a fost rănit și condus la spital, mai mulți comisari și sub-comisari de poliție au căpĕtat rane grele. Numĕrul celor greu răniți, socotindu-se și soldații se urcă preste 20, pe când dintre demonstranți numai doi au rĕmas răniți. Acestei scene a pus capĕt milița, care a făcut întrebuințare de foc.

* * *

Interḑicere. Precum anunță foile din Budapesta ministrul de rĕsboiu Bauer în urma unui ordin preaînalt a interḑis musicelor militare a mai concerta în teatrele din Ungaria.

* * *

Demisiune. Scirile din Belgrad comunică, că metropolitul Michail intenționéză a demisiona și a se retrage pentru restul vieții în Rusia.

* * *

Metropolitul primat. I. P. S. S. metropolitul primat al României a părăsit Luni la órele 12 Capitala. Cu o jumĕtate de óră înainte de plecare I. P. S. S. a primit visita d-lui ministru al cultelor.

I. P. S. S. a fost însoțit de archiereii Timuș, Dionisie și Ieronim, de archimandriții Pimen Georgescu și Valerian Palade, de protopopul județului Ilfov și de starețul mănăstirei Căldărușani.

* * *

Serbare regală. Părechia domnitóre din Germania a plecat la Roma spre a asista la serbarea iubilară de 25 de ani a căsătoriei regelui Umberto cu regina Margareta. Din partea casei nóstre domnitóre părechia regală va fi felicitată prin archiducele Reiner. Tóte puterile europene se grăbesc a felicita pe părechia domnitóre din Italia. Francia încă e representată prin un trimis estra-ordinar.

* * *

Englezesce. Numai regina Victoria și ducesa de St. Albano au dreptul sĕ mérgă cu trăsura pe drumul Rotten-Row din Hydepark din Londra, regina în calitate de suverană și ducesa ca soția marelui falconier. Intr'un club distins, un tinĕr a declarat, că se îndoesce de esistența acelui privilegiu și s'a oferit totodată sĕ trécă în trăsură prin Rotten-Row. Se făcură o mulțime de prinsori și vestea se duse în tóte cluburile. A dóua ḑi era lume multă la Rotten-Row, unde e permis sĕ se plimbe cineva numai călare sau pe jos. Venise și poliția ca sĕ vadă ce se va întêmpla — dar când colo nimic! Nu se vedeau decât vre-o sută de călăreți și o trăsură-stropitóre a primăriei, care mergea încet și stropea șoséua. Bătură 12 césuri și lumea începù sĕ plece; remaseră numai cei anume interesați. Agenții poliției părăsiră și ei grădina, fiind mulțămiți, că nu s'a întêmplat nici un scandal. Deodată însĕ scena se schimbă. Trăsura cu apă sosi la locul de întâlnire, se opri și vizitiul se dete jos de pe capră. Era tinĕrul cavaler dela club. El câstigase prinsórea. In acea ḑi au fost puse în joc sutimi de mii de franci.

* * *

Mină de platină. Se anunță din Petersburg, că sub pólele Uraliilor, aprópe de orășelul Dnewnic, s'a descoperit o mare mină de platină, al cărei venit anual se evaluază la 8—10 milióne de fr. Mina e luată în esploatare de o companie franco-italiană cu un capital de 60 de milióne de fr.

Raport general

al consistoriului archidiecesan, despre activitatea sa ca senat bisericesc dela sesiunea sinodală ultimă până în present.

Nr. 2121. B.

Preavenerabil sinod archidiecesan.

Consistoriul archiediecesan ca senat bisericesc are onóre a asterne Preavenerabilului sinod despre activitatea sa următoriul

Raport general.

I. Consistoriul archidiecesan ca senat bisericesc, în decursul anului 1892 a ținut 52 ședințe, și anume: ordinare 43, ér estraorpinare 9. Esibitele aparținătóre resortului acestui senat, întrate în decursul anului au fost 2234, dintre cari s'au resolvit 2193; ér 41 piese au rĕmas cu 31 Decembre 1892 neresolvite, dintre cari 1 din 1890, și 8 din 1891, trecênd ca restanțe în anul curent.

II. Statul clerului și poporului archidiecesan se vede din conspectul general, ce se aclude aici sub *A*) compus pe basa datelor întrate dela concernentele oficii protopresbiterale.

După acest conspect clerul archidiecesan constă:

a) în centru:

Archiepiscop-metropolit . . .	1
Archimandrit vicariu archiepiscopesc	1
Protosincel asesor consistorial . .	1
Asesori consistoriali protopresbiteri .	3
Asesor consistorial presbiter . . .	1
Profesori seminariali protopresbiteri .	3
Profesor seminarial presbiter . . .	1
Presbiter aplicat în cancelaria consist.	1
Protodiacon	1
Diacon	1
Suma .	14

b) în afară:

Protopresb. actuali, totodată și parochi	32
Protopresbiter emeritat și paroch .	1
Nrotopresbiteri onorari și parochi .	4
Administ. protopresbit. și parochi .	2
Parochi	801
Administratori parochiali	18
Capelani	72
Diaconi	7
Preoți în alte funcțiuni	7
Preoți militari	2
Preoți emeritați resignați destituiți și suspendați	32
în total .	992

Au repausat în decursul anului 18 parochi; s'au sânțit întru presbiteri 18, instituindu-se ca parochi 9, ca capelani 7, ér 2 în alte funcțiuni.

Conspectul despre nousânțiții se alătură sub *B*).

Numĕrul sufletelor cu finea anului 1892 a fost de 715,984.

III. Comune bisericesci, parochii matre, sunt 939 cu 294 fili. Dintre acele, conform conspectului aclus aici sub *C*) cu finea anului au fost vacante 116. Prelângă tóte stăruințele consistoriului întregirea acelora nu a succes, și acésta nu atât din lipsa de candidați cu cualificațiunea normală, ci mai cu samă din causa dotațiunei celei slabe.

De aici a urmat apoi, că în unele părți mai espuse ale archidiecesei consistoriul archidiecesan s'a vĕḑut necesitat a întregi unele parochii în mod estraordinariu cu indivi̇ḑi fără pregătirea normală, însĕ prelângă observarea conclusului sinodal din anul 1888 Nr. prot. 63 pt. 2.

Conspectul despre parochiile întregite în modul acesta se alătură aici sub *D*).

IV. Numĕrul elevilor la ascultarea studiilor teologice în anul scolariu 1891/92 a fost de 63, intenrați în seminarul archidiecesan „Andreian", cari după cele trei cursuri se împart în modul următoriu:

în cursul al III . .	18
„ „ „ II . .	16
„ „ „ I . .	29
în total .	63

După pregătire au fost:

a) cu esamen de maturitate . .	9
b) „ opt clase gimnasiale . .	1
c) „ șepte clase gimnasiale .	4
d) „ sése clase gimnasiale . .	47
e) „ cinci cl. reale și 3 comerc.	1
f) „ 4 cl. gim. și cursul ped. .	1
preste tot .	63

Ér clericii estraordinari cu o pregătire de patru clase gimnasiale a fost 2.

Programa seminariului pe anul scolariu 1891/92 se alătură aici sub *E*).

V. Esamenul de cualificațiune preoțesc conform prescrierei §§-lor 13 și 121 din statutul organic s'a ținut și în anul 1892 la 25 Februariu și 25 August. La ambe terminele s'au supus esamenului preoțesc de cualificațiune preste tot 22 clerici, dintre cari au raportat calcul fórte bine 3; bine 8; și suficient 11.

VI. Cu privire la trecerile religionare venim a însĕmna, că dala biserica nóstră la alte biserici s'au întêmplat 174 treceri, ér dela alte biserici la a nóstră 236.

VII, Convieţuirile ilegale deși față cu anul 1891 arată o decrescere, totuși numĕrul acelora este destul de considerabil.

VIII. Procese disciplinare în decursul anului 1892 s'au incaminat 7, cu cele rĕmase pendente din anul trecut 15. Dintre acestea s'au finalisat:

1. Cu sistare	3
2. Cu suspensiune . . .	1
3. Cu dojană și amêndă .	2
4. Prin mórte	1
5. Pain disparițiune . . .	1

Pendente au rĕmas pentru anul următoriu 7.

IX. Procese matrimoniale au întrat în decursul anului 1892 144, cari adaose cu cele 10 rĕmase din anul trecut dau numĕrul 154. Din acestea s'au resolvit:

1. cu îndreptare la convieţuire	9
2. cassându-se	8
3. cu divorții total	130
4. neresolvite	7
	154

După motivele pe basa căror s'au adus sentința procesele finalisate cu divorțiu se împart:

1. din motivul adulteriului . .	58
2. din motivul urei neînvinse .	39
3. din motivul pribegirei . . .	17
4. din motivul silei la căsătorie	8
5. din motivul impotenței . . .	3
6. din motivul gubăviei . . .	1
7. din motivul bigamiei . . .	1
8. din motivul clandestinității .	2
9. din motivul monachismului . .	1
	140

După protopresbiterate procesele matrimoniale din 1892 se împart:

1. Abrud . . .	2
2. Agnita . . .	13
3. Alba-Iulia . .	1
4. Avrig . . .	4
5. Bistrița . . .	3
6. Bran	8
7. Brașov . . .	23
8. Câmpeni . .	5
9. Cetatea de pétră	1
10. Cluș	1
11. Cohalm . . .	17
12. Deș	5
13. Deva . . .	0
14. Dobra . . .	1
15. Făgăraș . . .	2
16. Geógiu I. . .	1
17. Geógiu II. . .	0
18. Hateg . . .	0
19. Ilia	0
20. Lupșa . . .	3
21. Mediaș . . .	7
22. Mercurea . .	2
23. Murĕș-Oșorheiu	6
24. Orĕștie . . .	1
25. Reghin . . .	3
26. Sebeș . . .	3
27. Sĕlište . . .	5
28. Sibiiu . . .	8
29. Sighișóra . .	6
30. Solnoc . . .	7
31. Têrnava . .	1
32. Treiscaune . .	3
33. Turda . . .	3
34. Unguraș . .	1
35. Zarand . . .	1
Suma .	154

Din acestea subtrăgêndu-se 10 rĕmase din anul trecut 144.

Procese purtate la foruri micste au fost în decursul anului 1892;

a) la forurile nóstre și greco-catolice	5
b) „ „ „ „ evang. ref.	3
c) „ „ „ „ rom. cat.	2
Suma	10

X. Cetirea și scrierea ca mijloc de cultură se póte considera ca oglinda stărei culturale a unei poporațiuni. De aceea folosindu-se consistoriul archidiecesan de datele întrate dela organele sale din arcidiecesă arată, că numĕrul celor ce sciu ceti și scrie este:

a) bărbați	98,187
b) femei	65,350
Suma .	163,537

Consistoriul archidiecesan ca senat bisericesc crede a fi arĕtat în cele de mai sus datele cele mai momentóse, ce cad în resortul seu precum și despre activitatea sa în decursul anului 1892. Deci rógă pre Preavenerabilul Sinod se binevoiască a lua acest raport la cunoscință.

Sibiiu, din ședința senatului bisericesc ținută la 23 Martiu, 1893.

Consistoriul archidiecesan.

Dr. *Ilarion Puscariu*, arch. vicariu archiep. Dr. *Remus Roșca*, secretariu.

Cunună eternă

întru memoria lui Grigorie T. Brătianu mult regretatului președinte al Ligei culturale.

Apel cătră toți românii.

Lacrimele, cu cari românii din tóte părțile au scăldat mormêntul acestui apostol, care își consacrase tóte puterile sale spirituale și materiale numai pentru înflorirea înaltei instituțiuni, în fruntea căreia se afla, au probat în mod strălucit, că în poporul nostru este astăḑi viuă consciința de datorințele sale de recunoscință și de veneraţiune față de nobilii sei binefăcĕtori.

Sinceritatea durerei și a jalei generale însĕ ne dovedesce totdeodată lămurit, că pierderea ce am îndurat a fost pe cât de neasteptată, pe atât de grea simțită și că și mai greu va puté fi acoperită. Și cu tot dreptul trebue sĕ fim cuprinși de acéstă tristă presimțire, când chiar numai un moment ne cugetăm la importanța unității culturale a unei națiuni ca a nóstră, isolată în mijlocul elementelor etnice celor mai strĕine și mai feliurite, și cu atâta încordare salvată din învălmășala timpurilor furtunóse și când ne cugetăm cât de rari sunt bărbații trimiși de provedință, ca înzestrați cu atâtea calități înalte sĕ pótă purta cu demnitate stindardul acestei unități.

Intreba-ne-vom însĕ acuma, óre meritele recunoscute după mórte ale unui astfel de bărbat pot fi ele resplătite numai cu lacrimi, cu doliu, cu elogiuri, fie ele cât de puternic simțite?

Noi cei rĕmaşi în viéţă, cari ne ţinem în drept a întra în moştenirea bogată a inimei şi sufletului seu şi suntem chemaţi a alcătui istoria modernă a némului nostru, credem, că avem datorinţă sĕ lăsăm posterităţii câteva pagini dedicate unei figuri atât de mărețe. Avem mai cu sémă datorinţa ca prin fapte sĕ eternisăm, şi prin acésta sĕ venerăm amintirea celui ce tot prin fapte mari şi-a împletit cununa de lauri neperitóre.

Aşa s'a făcut istoria némurilor mari şi luminate. Nu monument costisitor, de care sĕ se isbéscă valurile vremii, nu statuă de marmură nici de bronz voim sĕ-i dedicăm, ci un monument voim, pe care tot românul sĕ-l pótă privi şi admira, dela care toţi şi totdeuna sĕ se pótă inspira şi care sĕ strălucéscă în tóte locurile unde e nevoe de lumină. Voim un monument, care se represinte în modul cel mai fidel, fiinţa şi trăsăturile celui representat prin el.

Drept aceea noi studenţii români dela universitatea din Viena în adunarea nóstră din 17/5 Martiu a. c. ţinută din incidentul morţii lui Grigorie T. Brătianu am luat cu mare însufleţire hotărîrea unanimă, ca în semn de înaltă iubire şi veneraţiune sĕ facem o cunună eternă, întemeiând o fundaţiune, care născută din contribuirile benevole ale tuturor românilor, în cuadrele Ligei culturale şi sub administrarea ei, va fi destinată ca promovând învĕţămêntul naţional român în Austro-Ungaria, sĕ contribue la salvarea culturei şi elementului român în locurile cele mai periclitate de influinţa culturei streine. Acésta fundaţiune va purta numele *„Grigorie T. Brătianu“*.

Apelăm deci prin acésta la inimile nobile ale tuturor românilor, la părinţii şi fraţii nostri cu rugarea ca sĕ contribue fie-care cu obolul seu spre ajungerea scopului nostru. Ne adresăm din nou către toţi aceia, care de atâtea ori şi cu atâta căldură au îmbrăţoşat şi încuragiat întreprinderile nóstre şi ale tinerimii în interesul culturei nóstre naţionale. Garanţă sigură am avut şi vom avea totdeuna în poporul nostru redesteptat, garanţă avem în măreţia scopului ce-l urmărim. Spriginul cel mai puternic ne vor fi toţi, cari se închină ideilor şi idealului, pentru cari s'a luptat Grigorie T. Brătianu.

Viena, în 31/19 Martiu, 1893.

Din încredinţarea adunării, ţinută în 30/18 Martiu a. c. a studenţiior români din Viena.

Drd. m. *Liviu Tilea*, Drd. m. *G. I. Anca*,
Drd. m. *Lupu Teofil*,
Pompiliu Dan, cand. phil. *Iuliu Maniu*, stud. jur.

NB. S'a trimis în tóte părţile liste de contribuiri. Cel ce nu va ajunge din întêmplare la o atare listă, sĕ binevoiéscă a trimite suma respectivă la adresa: Drd. T. Liviu Tilea în Viena-Währing Antonigasse Nr. 12 II. St. Th. 10. Tot la acéstă adresă sunt a se trimite şi listele de contribuire dimpreună cu banii colectaţi, cel mult până la prima Iunie a. c.

Sumele întrate dimpreună cu numele tuturor colectanţilor şi contribuenţilor se vor publica în ḑiarele române.

Dispositiile speciale relative la detaiurile fundaţiunei se vor statori după terminarea colectelor şi de asemenea se vor aduce la cunoscinţă generală.

Cestionariu istoric.

de

Nic. Densuşian.

(Urmare).

180. Cât sunt de lungi, de late şi de gróse cărămiḑile acestea?

— şi cum le numesce poporul?

181. Pe cărămiḑile aceste se află ceva litere latine, ori semne, şi ce fel anume?

182. Bisericele de acolo sunt cumva asternute pe jos cu cărămiḑi vechi romane?

183. S'a găsit undeva acolo prin pământ vre-o vatră de casă, ori de biserică, lucrată cu mosaic, adecă cu flori şi figuri făcute cu pietri mĕrunte de diferite colori?

184. S'au găsit undeva pe acolo rîşniţe vechi de pétră?

— ori lampe de pământ?

185. S'au găsit undeva acolo urne sau vase de pământ umplute cu cenuşe şi cu óse arse?

— sicriuri (cosciuguri tronuri) de pétră cu figuri şi inscripţiuni pe ele?

— ori morminte vechi zidite cu cărămiḑi mari şi late?

186. In cimiterele (sau ţintirimele) românesci de acolo se găsesc cumva astfel de urne cu cenuşe?

— sicriuri de pétră?

— ori bani vechi din timpul romaninilor, aruncaţi în morminte?

187. Când se găsesc pe acolo sicriuri de pétră, ce ḑice poporul, ce fel de ómeni au fost aceia, cari în vechime se înmormêntau în tronuri de pétră?

188. S'au găsit undeva acolo prin pământ olane, sau tuburi de pământ, tuburi de plumb, şghiacuri de lemn, ori canale de pétră, pentru adusul apei din o depărtare óre care?

189. Ce spune poporul despre canalele acestea?

190. Se află undeva pe acolo vre un loc numit Schiab?

— şi dacă s'au găsit pe acolo urme de vreun canal vechiu?

VIII.

191. Se vorbesce ceva pe acolo despre cătănia din vemile vechi?

— câţi ani trebuia în vechim sĕ facă cineva slujba ostăşéscă?

192. Căpĕta oşténul în vechime vre-un mijloc de traiu óre care, după ce împlinia serviciul militar?

193. Se vorbesce ceva pe acolo, că în vremile vechi ómenii mergeau departe peste mări şi peste pustietăţi, ca sĕ se lupte cu tel de popóră?

194. Se vorbesce ceva pe acolo despre bătăi întêmplate pe Mări?

— despre Arapi şi ţéra arăpéscă?

— ori despre alte popóră şi ţĕri depărtate sau necunoscute?

195. Se pomenesce ceva pe acolo, că în vechime ómenii trebuiau sĕ facă cătănia dincolo de Dunăre?

— şi că ţinutul de acolo trebuia sĕ triméţă cătane la Ţarigrad?

196. Se vorbesce ceva în popor, că ţinutul de acolo ar fi fost vre odată supus împĕrăţiei din Ţĕrigrad?

197. Ce cântece sau ḑiceri poporale sĕ află pe acolo despre Dunăre şi Ţarigrad d. e.

„Dute copile mai tare,
Că vine Dunărea mare etc.“

198. S'au găsit undeva pe acolo tâbliţe vechi de aramă cu împunsături sau scrisóre vechiă?

— şi dacă are cineva pe acolo astfel de tăbliţe?

199. Se află în ţinutul de acolo vre-un sat cu numirea de:

— Cornesci? — Drămbari? — Buciumi? — Buciumeni? — Cătane? — Călăraşi? — Roşiori? — şi ce spune poporul despre satele acestea?

200. Se vorbesce ceva pe acolo, că odată în vechime stégul militarilor sĕ fi fost în formă de bălaur?

201. Ce vorbesce pe acolo poporul despre pajură?

— se socotesce cumva pajura ca o pasere sfântă?

202. Pe unde este obiceiul, ca ţĕranii sĕ împărţéscă timpul nopţii după străji?

— şi câte străji sunt într'o nópte?

203. Ce fel de versuri ori cântece bĕtrâne ostăşesci se aud pe acolo în gura poporului? (Referentul este rugat sĕ ne comunice astfel de cântece, fie cât de scurte.)

(Va urma).

Bibliografic.

A apărut:

„Micul prietin al copiilor“ adecă Carte pentru învĕţarea scrierii şi cetirii de Silvestru Moldovan. Cu îndrumare la finea cărţii, Preţul broşat 22 cr., legat 25 cr. Editură proprie. Sibiiu 1893. Tipariul tipografiei archidiecesane.

Convocare.

Pe Duminecă în 18 Aprile v. a. c. la 9 óre a. m. se convócă prin acésta prima adunare generală a învĕţătorilor gr. or. rom. din despărţĕmêntul Cohalmului, ce se va ţiné în sala scólei gr. or. române din Cohalm cu următórea

Programă:

1. Deschiderea prin presidiu.
2. Apelul nominal.
3. Activitatea apostolului Pavel pentru lăţirea creştinismului, disertaţiune, de George Mircea.
4. Călătoria apostolului Pavel la Damasc, lecţiune practică de George Andron.
5. Propositiunea simplă amplificată pe basa unei bucăţi de cetire, lecţiune practică de Ioan Roşca.
6. Lecţiune practică din computul mental cu elevii anului II., de Ioan Bănuţ.
7. Fundarea Romei, de Naftanail Pulca.
8. Viaţa lui Pestalozzi şi cel mai de căpetenie principiu al lui, disertaţiune de Ioan Bănuţ.
9. Censurarea regulamentului afacerilor interne ale reuniunei.
10. Incassarea tacselor.
11. Eventuale propuneri.

Din şedinţa comitetului, ţinută la Cohalm în 2 Aprile v. 1893.

Nicolau D. Mircea, prot. şi preşed. *George Andron*, secretar.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 18 Aprilie n. 1893.

	Viena	B.-Pesta.
Galbeni împĕrătesci	5.78	5.78
Napoleon-d'ori	9.73	9.74
Mărci 100 imp. germane	59.80	59.60
Londra 10 Livers sterlingi	126.25	122.50
Scrisuri fonciare ale istitut. de credit şi economii „Albina“	—.—	101.—
Imprumutul căilor ferate ung.	123.50	120.50
Argintul	——	—.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (1-a emisiune)	120.75	123.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de Ost ung. (2 a emisiune)	101.35	101.80
Bonuri rurale ung.	96.50	96.75
„ „ croate-slavone	—.—	97.50
Obligaţiunile desp. regaliilor	—.—	101.50
Împrumut cu premiu ung.	152.75	152.—
Los ri pentru regularea Tisei şi Seghedin	142.50	142.75
Renta de hârtie austriacă	98.40	99.50
„ de argint austriacă	98.15	98.—
„ de aur austriacă	117.15	117.—
Losurile austriace din 1860	167.—	167.—
Acţiunile băncii austro-ungare	1100.—	984.—
„ „ de credit ung.	427.50	475.—
„ „ „ „ austr.	343.—	342.75

Nr. 190—1893 [52] 1—1

Publicaţiune.

Nicolau Dămian din Agostin, protopresbiteratul Cohalmului, fiind despărţit de pribegita lui muere Bucura Iacob din Agostin, prin sentinţa Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 15 Decembre 1892, Nr. 6773 B., acésta se aduce la cunoscinţă publică în sensul §-lui 124, din procedura matrimonială.

Cohalm, 3 Aprilie, 1893.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Verfälschte schwarze Seide.

Man verbrenne ein Müsterchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die etwaige Verfälschung tritt sofort zu Tage: Aechte, rein gefärbte Seide kräuselt sofort zusammen, verlöscht bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort, namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter (wenn sehr mit Farbstoff erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur ächten Seide nicht kräuselt, sondern krümmt. Zerdrückt man die Asche der ächten Seide, so zerstäubt sie, die der verfälschten nicht. Die **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (k. u. k. Hoflief.) **Zürich** versendet gern Muster von ihren ächten Seidenstoffen an Jedermann und liefert einzelne Roben und ganze Stücke porto- und zollfrei in's Haus. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. [31] 2—7

5

„ARDELEANA“ institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

Nr. 146/1892.

Avis.

Institutul de credit şi de economii „Ardeleana“ societate pe acţii în Orĕştie (Szászváros) piaţa mare Nr. 2 şi 4 în casele proprii, primesce **depuneri spre fructificare** sub următórele condiţiuni:

a) **Depuneri** făcute la a căror ridicare nu sĕ recere abḑicere, cu **5%**;

b) **Depuneri** făcute cu condiţiunea de a se anunţa ridicarea lor, cu **5½%** şi

c) **Depuneri** făcute pe timp mai îndelungat, de către **biserici, scóle, corporaţiuni culturale** ori cu scop **de binefacere cu 6%**.

Depuneri, ridicări sau anunţări se pot efectuí şi **prin postă.**

Orĕştie, la 1 Novembre, 1892.

[53] 1 **„Direcţiunea“.**

Sosirea şi plecarea trenurilor dela Sibiiu.

I. Trenurile sosesc la Sibiiu.

Dela Copşa (Budapesta, Predeal):

La 4 óre 26 minute, diminéţa, tren de persóne.
La 12 óre 50 minute, ḑiua, tren de persóne.
La 9 óre 23 minute, sara, tren micst.

Dela Făgăraş:

La 7 óre 28 minute, diminéţa, tren micst.
La 8 óre 30 minute, sara, tren micst.

II. Trenurile plécă dela Sibiiu.

La Copşa (Budapesta, Predeal):

La 7 óre 44 minute, diminéţa, tren micst.
La 4 óre 49 minute, ḑiua, tren de persóne.
La 10 óre 17 minute, sara, tren de persóne.

La Făgăraş:

La 4 óre 36 minute, diminéţa, tren micst.
La 1 óră 40 minute, ḑiua, tren micst.

Redactor responsabil **Silvestru Moldovan.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.